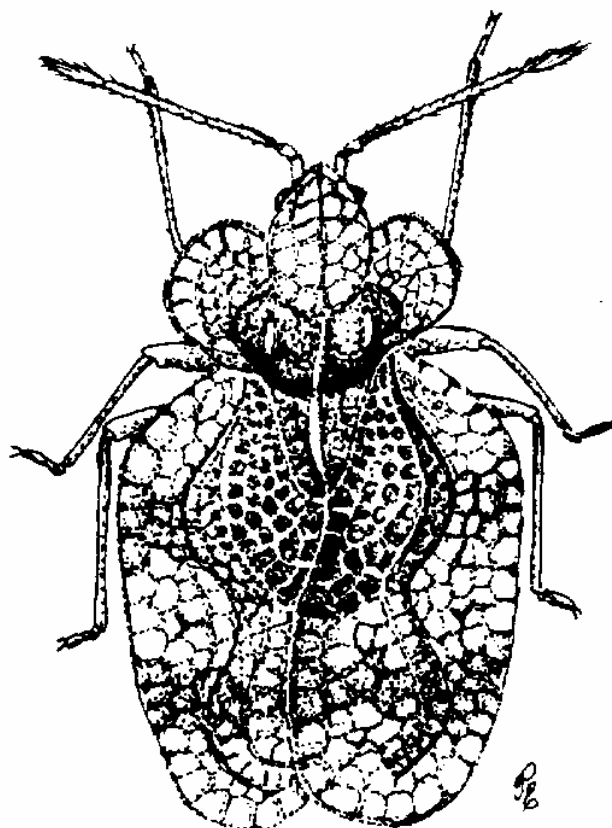

Rovarász Híradó

A Magyar Rovartani Társaság tájékoztatója
32. szám, 2003. március

Tartalom:

Megnyílt az Újpesti Lepkémúzeum — Gyűjtőutak, expedíciók — Börzehírek — Szakirodalmi
figyelő — Könyvszemle — Különfélék

Rovarász Híradó

a Magyar Rovartani Társaság
negyedéves tájékoztatója

A tájékoztatóban megfogalmazott vélemények nem minden esetben tükrözik a Szerkesztőbizottság és a Magyar Rovartani Társaság vezetőségének álláspontját.

Szerkesztőbizottság (szerk.): Haltrich Attila (HA), Jenser Gábor (JG), Rozner István (RI), Szalóki Dezső (SzD), Mészáros Zoltán (MZ), Merkl Ottó (MO), Balázs Klára (BK) és Szöcs Gábor (SzG).

Szerkesztőség:

SZIE, KTK, Rovartani Tanszék,
1118, Budapest, Ménesi út. 44.
Telefon: 372-0125.
drópostá: haltrich@omega.kee.hu

Magyar Rovartani Társaság (MRT)

Budapest VIII., Baross utca 13.
www.magyarrovartanitarsasag.hu
A Magyar Rovartani Társaság célja és feladata a rovaran általános művelése, elsősorban a magyarországi rovarvilág kutatása és vizsgálata, valamint a rovarani ismeretek terjesztése.

Tisztikar (2003)

Elnök: dr. Jenser Gábor
I.alelnök: dr. Merkl Ottó
II.alelnök: dr. Szöcs Gábor
Titkár: Szalóki Dezső.

Ülések – a nyarat kivéve – minden hónap harmadik péntekén a Szent István Egyetem Kertészettudományi Karán, az „A” épület A/1 termében (Budapest XI., Ménesi út 44), délután 4 órakor.

Illusztrációk

Címlapon: körte csipkésposloska (*Stephanitis pyri*)
Hátlapon: galagonyalepke (*Aporia crataegi*)
imágója és hernyófészke
Pataky Ervin rajzai

BEMUTATKOZIK AZ ÚJ SZERKESZTŐ

December elején hívott fel Társaságunk elnöke, Jenser Gábor, hogy nem vállalnám-e el a Rovarász Híradó (RH) szerkesztését. Rövid gondolkodási idő után igent mondtam, miután megegyeztünk, hogy mindent számítógéppel végezhetek és a munkám tulajdonképpen abból állna, hogy fogadom az e-mailen vagy lemezen érkező anyagokat melyek tagtársaink érdeklődésére számot tartanak. Ezeket azután beszerkesztem a lap keretei közé. Abban is megegyeztünk, hogy függetlenül a beérkezett anyagok mennyiségétől, a RH minden negyedévben meg fog jelenni, hiszen ellenkező esetben a hírek egy része aktualitását veszti. A „nyers” szöveget, még itt a Rovartani Tanszéken Mészáros Zoltán lektorálja majd, hogy úgy stilisztikai, mind helyesírási szempontból kifogástalan lapot kapjanak kézhez az érdeklődők. Arról is megállapodás született a decemberi választmányi ülésen, hogy „több szem több hibát talál” alapon, még kinyomtatás előtt, több tagtársunk szintén megkapja majd a lapot átnézés véget. Mindez természetesen elektronikus úton történik majd, idő és postai költségek megtakarításával. További tervünk, hogy a RH-t, Társaságunk titkára, Szalóki Dezső, aki egyben a MRT internetes honlapjának is a rendszergazdája, minden alkalommal felteszi a hálózatra. Ha valaki igényli és megadja az e-mail címét, azt felvesszük egy listára és jóval korábban és gyorsabban juthat a legfrissebb RH-hoz (ez főleg a külföldön élő tagtársainknak főnyeremény!). Az elektronikus terjesztés további előnye, hogy akár színes képekkel illusztrált beszámolókat is lehet közölni ezután, a postai költség megtakarításáról nem is beszélve.

Végezetül szeretném felhívni tagtársaink figyelmét, hogy a megadott elektronikus postai címre lehet küldeni mindazokat a rovarani témájú anyagokat (pl. gyűjtőút beszámolók), amelyekről úgy gondolják, hogy mások érdeklődésére is számot tarthatnak. Megköszönve eddigi szerkesztőnknek, Bálint Zsoltnak, az eddig végzett sokszor igen kimerítő és fáradtságos munkát, kívánok minden tagtársamnak egy gyűjtőutakban gazdag évet.

2003 március

Haltrich Attila

Tisztelt Összegyűltek, kedves Vendégeink!

Elkészült Közép-Európa első Lepkémúzeuma. Magánkezdeményezésből, az Önkormányzat segítségével. Mindkettő kellett hozzá. A gazda Juhász György, reneszánsz ember, 40 éve gyűjti a rovarokat, mindenek előtt a lepkéket, de sok minden mást is: ásványokat, kőületeket, népművészeti tárgyakat. A gyűjtést Magyarországon kezdte, majd egy nagy ugrással 1984-ben Venezuelában folytatta, ahol három hónapon át bújta a természetet. Következett Ecuador, Bolívia, Kuba, Nigéria, Thaiföld, nem telt el olyan év, amikor nem töltött volna rövidebb-hosszabb időt valahol a távolban – legutóbb 2002-ben Szibériában, az Altáj hegységben három hetet.

Most régi terve valósult meg: megalapították az Újpesti Lepkémúzeum Közhasznú Alapítványt, hogy őt idézzem: „nem szeretne elmenni a világból úgy, hogy ne hagyjon valamit maga után” (csak zárójelben jegyzem meg:

remélem 58 évesen ez még arrébb van). Megszületett az Alapítvány, elnöke Ő maga, tagjai Búzás Balázs, Krug Ferenc és Sáfrány József. Csatlakozott hozzájuk a Papilio Alapítvány is, élén Hárc Tamással.

Újpest önkormányzata mely a magas szintű kultúra támogatásáról vált ismertté (a közelmúltban hozta létre a MEO galériát) mögéjük állt. Enélkül a Múzeum nem valósulhatott volna meg. Ennyi úton jöttek össze ahhoz, hogy létrejöjjön a Múzeum, amely remélhetően hosszú időn át fogja szolgálni a kultúrát és a tudományt. S meg vagyok győződve arról, hogy annak ellenére, hogy amit itt látunk, az évtizedek alatt sok pénzbe került, ezt **csak** pénzzel nem lehetett volna megvalósítani. Sok ember akarta, tehát meglett. Az utóbbi hetekben, amióta ide jártam, néhányan mindig dolgoztak, a ház ura és asszonya pedig folyamatosan vendégül látta Őket. S bár nem kérdeztem rá a munkabérre, meg vagyok győződve arról, hogy a munka egy része ún. „társadalmi munka” volt.

A Múzeum alapvetően két részből áll: kiállítás és gyűjtemény. A kiállítási rész – természetesen – az ismeretterjesztést szolgálja, a terv szerint minden korosztály számára. Mi rovarászok úgy gondoljuk, hogy a rovarokkal való ismerkedést nem lehet elég korán kezdeni. A vita legfeljebb azon van, hogy az óvodában a kiscsoportban, vagy a nagycsoportban kell-e kezdeni. Az általános iskola befejezésére pedig már jó lenne ismerni a főbb rovarrendeket, családokat és fajokat. Ezzel párhuzamosan persze a főbb növényeket is. Hiszünk abban, hogy a természet ismeretéhez és védelméhez hozzá tudunk így járulni.

A másik rész a gyűjtemény – reményeink szerint – a tudományos kutatást szolgálja. Ha szerényebbek vagyunk: a faunisztikát, ha kevésbé szerények: a taxonómiát is. Dolgozószoba áll a kutatók rendelkezésére, munkaasztallal, egyszerűbb laborszerekkel, mikroszkóppal.

Nagyon sok rovar él a Földön, Európában és Magyarországon is. A legismertebb rovarrendek közül a fajokban négy leggazdagabbat szeretném megemlíteni. Elsőként a bogarakat: a világon mintegy 350.000 fajuk ismert, Magyarországon mintegy 10.000 fajuk él.

A kétszárnyúak (a legyek, szúnyogok): a világon mintegy 85-90.000 fajuk ismert, Magyarországon kb. 10.000 fajuk él. A hártásszárnyúak (a darazsak és társaik): a világon mintegy 100.000 fajuk ismert, hazánkban kb. 10.000 fajuk él. Végül kedvenceink, a lepkék: a világon mintegy 150.000 fajuk ismert, Magyarországon kb. 4000 faj. Ez utóbbiaknak több mint 50%-a un. Microlepidoptera (vagyis molylepke!), a kisebbik fele pedig úgynevezett Macrolepidoptera vagyis ténylegesen „nagylepke”. Itt a gyűjteményben ennek a

csaknem 2000 nagylepkének csaknem 100%-a megvan! Ha egy-egy fajból nincsen hazai példány, azt pótolták Magyarországon kívüli, de európai példánnyal. Van azonban még mindig mit kutatni.

S végül még egy terv. Számos kisebb-nagyobb magángyűjtemény ment és megy tönkre, ha a gyűjtő elhalálozik, s a családból senki nem folytatja a gyűjtést. Egy rovargyűjtemény - ha nem gondozzák - néhány év alatt tönkremegy. Ezeknek az egyébként halálraítélt amatőr gyűjteményeknek is szeretne a Múzeum menedéket adni.

Köszönjük a segítséget mindenkinek. Szolgálja a Múzeum a harmadik évezred kultúráját.

Mészáros Zoltán

(elhangzott az Újpesti Lepkémúzeum megnyitóján, 2003 január 23-án)

Gyűjtőútak, expedíciók

MONGÓLIA - Levelet kapott a Magyar Rovartani Társaság, amely a mongol sztyeppékre, a Góbi-sivatagba, erdőkbe-hegyekbe invitálja az érdeklődő rovarászokat. A szervező címe is megtalálható a levélben, aki ezen az úton bővebb tájékoztatást is adhat. A RH Szerkesztősége változtatás nélkül ez úton közli a levelet, de a levélben foglaltakért felelőséget nem vállal.

Entomological Institute

Dear Sir or Madam,

Greetings from Ulaanbaatar, Mongolia. Mongolian terrains provide exceptional and important fields for entomological surveys, insect observation and collection. Our office, **Parismonsantaro, co., Ltd.** established in Mongolia, is a cultural liaison entity which designs trips in Mongolia. We can suggest itinerary or draw-up natural routes to get you to the field in which you would like to observe, collect, photograph or film, write or report the data of your interest.

Just to visit the Mongolian steppe, grasslands, Gobi, deserts, forest, mountain and lake areas in Mongolia, as a first step in understanding and enjoying the Mongolian hospitality of Inner Asia, will develop and excite your interest to go on and beyond.

Parismonsantaro has taken an interest in the Gobi dung beetle as a result of some observations on our part in 2001. Its local name is Soxor-Tongo (Blind-Upside down), both beetle modifying words referring to the pushing and rolling of dung from an elevated hind position. But there are other movement dynamics of remarkable agility and strength.

Wind adapted beetles as the Eteg Khorkhoi Tsong, the common name of the dung beetle in Mongolia is a Geotrupidae of importance to mobile and agro-mobile pastoralism in Mongolia. We hope to simulate your entomological project by your visit to Mongolia. Parismonsantaro has long experience in arranging short and long-term stays in Mongolia at any time of the year. It is unique natural haven on the plateau of Central Asia.

We can also accompany you in Northern and Northwest China, as Inner Mongolia and Qinghai. We are qualified in Mongolian, Chinese, English and French.

By **Fax 00976-11-451824** or by mail: **PO Box 46-298 Ulaanbaatar, Mongolia**, contact us with your travel designs, individual or group project enquiries. We hope to work with you soon in Mongolia, land of all natural opportunities.

Dr Mikhail Santaro

for Parismonsantaro, co., Ltd.

Rovarász tábor a Radnai havasokban

Az immár 12 éve hagyományosnak számító nyári Rovarásztábort idén a Radnai havasokban szerveztük meg július 28 és augusztus 4 között. A résztvevők gerincét, mint mindig, most is a hallgatónk képezték (25), akiket 3 egyetemi oktató és 12 tagtársunk/entomológus egészített ki. Szállásunk Borsafüreden (Borsa-Complexul Turistic) volt, két magán panzióban és egy több csillagos hotelben.

Borsafüred 850 m tengerszint feletti magasságban helyezkedik el, ahonnan libegővel, 17 perc alatt lehet feljutni még 500 métert a Stiol csúcsra. Mivel a Radnai havasok északi lejtőjén terül el, sípályái hosszú ideig havasak, Románia egyik leghíresebb sízőhelyeként van számon tartva (1942-44 között a magyar olimpiai sí válogatott is itt készült fel a versenyekre, igaz akkor pont Magyarországhoz tartozott egy rövid időre).

Hat napos ott tartózkodásunk alatt több kisebb nagyobb túrát szerveztünk. Az egyik legszebb az volt, amikor autóbusszal felvitettük magunkat a Borsa (Prislop) hágóra (1 416 m), majd onnan a Máramarosi havasok gerincén sétáltunk végig egy olyan úton, ami 1918 előtt Magyarország határát jelentette Moldvával. Szembe pedig kitárulkozott a Radnai havasok teljes, 50 km-es gerince.

Kevesebb szerencsével, de nagy lelkesedéssel a Nagy Pietrosz (2 303 m) megmászására is vállalkoztak a társaságból 32-n. Gazdag áfonyamezők és málnások között érkeztünk fel a Iezer tóig, ahol esőre fordult az idő, így akik el is érték magát a csúcst, a kilátásban már nem gyönyörködhetek. Külön napot szántunk Máramarossziget megtekintésére valamint Szaplancára (Săpânța), ahol az ún. „vidám temető” található. Ha a „vidám” jelző vitatható is, mindenesetre rendkívül érdekes a sok egyforma nagyságú, festet-faragott fejfa, melyeken a megszokott adatokon kívül az elhunyt életének több részletét ismerhetjük meg röviden, versbe szedve (román nyelvtudás vagy tolmács szükséges!). A nagy terv, a XV-XVI. századi bukovinai kolostorok megtekintése meghiúsult az autóbusz műszaki állapota következtében.

A jelen levő rovarászok segítségével a hallgatók megismerkedhettek a főbb nappali és éjszakai rovargyűjtési módszerekkel. Sajnos, az idei vegetációs periódus úgy két-három héttel előbbre tartott a megszokottnál, ami augusztus közepi faunát, flórát jelentett, ami pedig jóval szegényebb a július végénél. De így is hálóba kerültek ritka szerezsenlepke fajok, láttunk endemikus, csak itt előforduló növényeket, hajnalmadarat a sziklákon.

Egészében elmondható, hogy sikeres táborozásunk volt, még ha negatív tapasztalatokkal is gazdagodtunk néha.

Haltrich Attila

Börzehírek

Rovartani felszerelések - Megjelent a csehországi MORPHO cégnek a 2002. január 1-től érvényes árlistája. A cég termékeit, ha máshonnan nem is, de a rovartűiről a magyar rovarászok jól ismerik. Az alábbiakban szeretnék néhány általuk forgalmazott felszerelési tárgy áráról szemelvényeket bemutatni. A közölt árak Európában vannak megadva. Bizonyos összegű vásárlások után a cég 5-20% kedvezményt ad.

Fekete rovartű 100 db mindenféle méretben	1,60 Eur
Fehér rovartű 100 db mindenféle méretben	2,20 Eur
Üvegezett fa rovardoboz 40x50x6 cm (Professional)	14,50 Eur
	(egyéb dobozok is nagy választékban)
Szikék (nyél + különféle pengék)	4,70 + 0,25 Eur
Hálókeret 30-50 cm átmérőig	5,0-6,50 Eur ill. 10,50-15,50 Eur
Hálók 30-65 cm-ig fehér, fekete és khaki színben	5,00-10,50 Eur
Teleszkópos hálók 24-110 cm átmérő, 50-550 cm kihuzat	8,50-44,00 Eur
Ragasztólapok különféle méretben 100 db	0,50 Eur
Acélsipesz 15-30 cm	6,00-17,00 Eur
Különféle méretű egyenes és hajlított Leonhardt-csipesz	1,60- 1,90 Eur
Philips ML higanygőzöző 100-250W	12,50- 16,00 Eur

A cég választékai között szerepelnek még különféle gyűjtőüvegek, vegyszerek, preparáló eszközök, dobozok stb.

Postai címe:

Morpho v.o.s.
P.O.BOX 25
530 03 Pardubice
Czech Republic

Telefon: ++420 40 6670 519
fax: ++420 40 6670 773

Rozner István

Életrajz

Egy bogarászból lett rovarász Nagy-Magyarországon: Mallász József

Lassan feledésbe merülnek a dél-erdélyi rovarászok - bogárkutatók nevei. Egy hajdani rovarász nevét azért érdemes megemlíteni - Mallász Józsefét (1875 - 1933) - aki szorgalmas munkásságával megalapozta a Hunyad vármegye Természettudományi Múzeumának, a dévainak létrejöttét. Magam is Déva város szülőtte lévén, már gyerekkoromban megcsodálhattam Mallász József szorgos munkásságának eredményét, a Múzeum természettudományi részlegét. Az 1920 előtti Magyarország egy más világ volt, amiből mára csak töredékek maradtak. De a dévai Természettudományi Múzeum ma is megvan és működik s mi több, lehet a hajdani Mallász-féle munkásságra alapozni.

Mallász Szászvároson született 1875 július 18-án. A szászvárosi Református Kollégiumnak volt diákja. Ennek a református iskolának is megvolt a maga kis természetrajzi szertára (ma is irigylésre méltó lenne), itt kezdődött el Mallász természettudományos érdeklődése. Érettségizése után kezd el bogarakat gyűjteni. 1913-ban kinevezik a dévai múzeum igazgatójának. A Múzeum épületében dolgozik haláláig.

Mallász szorgalmasan gyűjtött Déva környékén, és Hunyad vármegye vadregényes, élőhelyekben gazdag tájain bogarakat és lepkéket. Ezzel alapozta meg a 33 568 preparált egyedből álló rovargyűjteményt. A rovargyűjteményen kívül van a Múzeumnak paleontológiai (gondoljunk csak Nopcsa Ferenc munkásságára), ornitológiai és mammológiai gyűjteménye is. Az ornitológiai gyűjteménybe személyesen preparáltam néhány példányt, de adományoztam is. A Mallász által megalapozott lepkegyűjtemény jelenleg 5910 példányra nőtt, ami 42 család, 523 génusz és 923 fajt jelent.

Elsősorban a bogarak gyűjtésével, tanulmányozásával kezdte Mallász a rovarászati munkáit, különösen a dévai erdők és a dévai várhegy bogárfaunája érdekelte. 1898-ban jelent meg Mallász József munkája: Déva bogárvilága. Különnyomat az Orvosi - Természettudományi Értesítő 1898-évi XX. köt. II-III. füzetében, nyomtatva Kolozsvárt Ajtai K. Albert könyvnyomdájában, 1899-ben. Mallász begyűjtött 979 bogárfajt ill. alfajt és ezt 52 családba és 433 génuszba sorolta.

Az összefoglaló jegyzék a következő:

Család	génusz	faj, változat			
Cicindelidae	1	7	Parnidae	2	4
Carabidae	47	136	Heteroceridae	1	1
Dytiscidae	10	14	Staphylinidae	28	57
Hydrophilidae	17	27	Pselaphidae	3	4

Clavigeridae	1	1	Cleridae	7	9
Silphidae	5	13	Bruchidae	1	4
Scaphidiidae	2	2	Byrrhidae	5	5
Erotylidae	1	2	Lyctidae	1	2
Endomychidae	1	2	Bostrychidae	3	3
Cryptophagidae	1	3	Cisidae	2	3
Lathridiidae	1	1	Tenebrionidae	15	16
Tritomidae	1	1	Alleculidae	5	7
Nitidulidae	5	10	Lagriidae	1	1
Trogositidae	4	7	Mordellidae	3	8
Cucujidae	1	1	Meloidae	4	8
Trixagidae	1	2	Pyrochroidae	1	2
Dermestidae	3	11	Anthicidae	3	8
Cistelidae	4	9	Oedemeridae	3	6
Histeridae	4	13	Pythidae	1	1
Platyceridae	5	6	Curculionidae	45	153
Scarabaeidae	34	80	Anthribidae	3	3
Buprestidae	13	23	Mylabridae	2	4
Eucnemidae	1	2	Scolytidae	3	3
Elateridae	14	38	Cerambycidae	40	70
Dascillidae	1	1	Chrysomelidae	45	119
Cantharidae	16	38	Coccinellidae	12	28

Mallász tanulmányozta még a magyarországi Carabus fajokat is: "Studien über ungarische Caraben" (Über Carabus obsoletus und dessen Verwandte von Josef Mallász - mit 7 Abbildungen in Text), Budapest, 1901, Druck von Géza Wesselényi, Zsigmondgasse II. 15.

A gyűjteményt 1982-ben láttam futólag. Sem fényképeznem, sem kézbe vennem nem volt szabad "nemzetbiztonsági" okokból. Ezek az okok 1989 óta megszűntek, így mint kutató láthattam a gyűjteményt 1993-ban. Mallász Józsefet 1921-ben megtartották a Dévai Múzeumnál, mivel a berendezkedő román közigazgatásnál újra megpályázta az igazgatóságot. Az érdeklődők megtalálhatják a Dévai Természettudományi Múzeumot Bethlen Gábor hajdani udvarháza, a Magna Curia, melletti épületben.

Székelyudvarhely, 2002. július 12.

Dr. Patkó Ferenc

"Szakirodalmi" figyelő

Podlussány Attila észlelései:

MAGYAR NAGYLEXIKON

Idézet az **Orrszarvú bogarak** szócikkből:

"Magyarországon az egyik legnagyobb bogár a **24-25 mm** (kiemelés a szerkesztőtől) hosszú *orrszarvú bogár* (*Oryctes nasicornis*)."

Magyarországon "24-25 mm hosszú" orrszarvú bogarat még senki sem látott! Ilyen nincs is!

MAGYAR HIRLAP: CAMBRIDGE ENCIKLOPÉDIA 28.

Idézet az **ormányos bogarak** (*weevil*) szócikkből:

"csápjaik botszerűek, könyökben hajlítottak." A mellékelt ábrán lehagyták a cickányormányos csápját.

Kacagjak vagy zokogjak? A cickányormányos (c) csápját azért radirozták ki, mert annak "botszerű" csápja "könyökben" nem hajlított! Magyar neve lóhere-cickánybogár.

Könyvszemle

Hangay György: A kacagó koponyák földjén. - Ausztráliában, Sydney-ben élő tagtársunknak immár a negyedik magyar nyelvű kötete jelent meg. Az elsőtől az utolsó betűig élvezetes olvasmány Hangay György hét borneói expedícióinak érdekességeit tartalmazza. Az expedíciók Észak- Borneó Malaysiához tartozó részét (Sarawak, Sabah) járták be a tengerszinttől Malaysia legmagasabb pontjáig, a Kinabalu csúcsáig. A sajátos humorral megírt könyv felvillantja előttünk a sziget csodálatos növény- és állatvilágát, nem utolsó sorban - hiszen egy rovarász írta - a változatos rovarvilág érdekességeit. Számos néprajzi megfigyelés teszi változatossá a könyvet, hiszen a szerző többször találkozik az utolsó (?) fejjavadásokkal azok vendégszeretettel élvezve. A sok fénykép mellett igen figyelemreméltóak Gyuri barátunk rajzai, amelyek jól illusztrálják a trópusi gyűjtőélet korántsem könnyű epizódjait.

A könyv beszerezhető a következő könyvesboltban: 1011. Budapest, Mária-tér 3. Tel: 201-3720.

Kovács Sándor Tibor: Talpalatnyi Himalája – A szerző lepkész. Ahogy a könyvében foglaltakat jellemzi „útinapló barangolásokról, élményekről, véleményekről”. A könyv három nepáli expedíció leírása a Ganesh Himal-ba, az Annapurna Himal-ba, és Kelet-Nepál hegyeibe. A szerző útitársa volt a Magyar Természettudományi Múzeum lepidopterológusainak, akik már több expedíciót szerveztek Nepálba, és jelentős eredményeket értek el a Himalája lepkefaunájának kutatásában. Az útleírásból megismerhetjük a távoli ország népeit, szokásait, tájait és nem utolsó sorban az expedíciók nehézségeit és örömeit. A könyv 43 fényképe és az utakat bemutató térkép jól kiegészíti az olvasottakat.

Rozner István

Muskovits József – Hegyessy Gábor: Magyarország díszbogarak. Jewel beetles of Hungary. - Impozáns megjelenés, több mint 400 oldal terjedeleme, magyar és angol nyelvű szöveg, 120 elterjedési térkép, 128 színes fotó valamint 231 határozást segítő részletrajz a legfontosabb jellemzői a tavaly december végén a Grafon Kiadó gondozásában megjelent "díszbogaras" könyvnek. Túlzás nélkül mondhatjuk, hogy e kötetben minden megtalálható, amit a hazai díszbogarakról érdemes és lehet tudni. A könyv értékét nagyban növelik Retezár Imre művészi kivitelű fényképfelvételei.

A régóta várt mű megszületése a honi bogarászok zöme előtt nem volt ismeretlen, hiszen közülük-közülünk számosan vették ki részüket a munka létrehozásának különböző szakaszaiban. Muskovits József ugyanis kiváló érzékkel toborozta a babérokra és anyagi haszonra nem törő, de szerzőtárs módjára helytálló csendes segítőit, akiknek a neve részben a belső borítón, részben a köszönetnyilvánításban szerénykedik.

A "Magyarország díszbogarak" cím megtévesztő, mivel a szerzők nemcsak a hazánkban élő 120 fajt, hanem a Trianon előtti Magyarországon előforduló összes díszbogarat felvették munkájukba. Szerkezetében a mű nagyjából a Magyarország Állatvilága sorozat füzeteit

követi, de a morfológiai leírások szűkszavúbbak, a sokakat érdeklő életmód- és elterjedési adatok (az apró betűs részek) viszont igen részletesek. Ebben a részben öltött leginkább testet az a nóvum, amely Muskovits József évtizedes gyűjtési és tenyésztési adatai alapján kerülhetett a műbe. Az díszbogarak tápnövényeinek megadásán kívül a szerzők tápnövényenként is felsorolták a hozzájuk kötődő díszbogarakat. A faunafüzetekhez képest többletet jelentenek a hazai elterjedési adatokat ábrázoló ponttérképek, valamint a lelőhelyek országokénti megadása.

Az aprólékos, minden részletre kiterjedő monografikus mű alapjául a Magyar Természettudományi Múzeum mintegy 15 000 példányt számláló gyűjteményének meghatározása szolgált, de Muskovits József szívós munkával szinte az összes jelentős hazai múzeumot és amatőr gyűjtőt felkereste, hogy azok díszbogár-adatait munkájába felvehesse. A szakirodalom felkutatásában és átnézésében sem volt kevésbé állhatatos, de egyes vitás kérdések tisztázása érdekében több európai, sőt tengerentúli specialistával is kapcsolatba lépett. A magyarországi díszbogarakat bemutató könyv hiánypótló jellegét a legjobban az mutatja, hogy összefoglaló és teljességre törekvő munka e témában magyar nyelven sohasem született.

A könyv 2002 végén mindössze 150 példányban jelent meg, a példányok többsége már 2003 januárjában elkelt, vagy előfizettek rá. Akik Muskovits Józsefnél 2002-ben előfizettek, azok 10 000 forintért megkaphatták a kötetet. A kiadó jelenleg 13 000 forintért árusítja a könyvet.

Szél Győző

Különfélék

„Rovartani siker Budán” címmel jelent meg tudósítás a Szent István Egyetem lapjában, a november 27-én tartott XXIX. Tudományos Diákköri Konferenciáról (TDK). A címbeli siker Szathmáry Erzsébet "Adatok a magyarországi kéregtetvek (*Lachnidae*, *Homoptera*) elterjedéséhez és populációdinamikájához" című dolgozatára vonatkozik, aki ezzel egyedülként nyerte el a konferencia I. díját valamint a rektori különdíjat. A további 24 előadásból még összesen 6 volt rovartani témájú, köztük a Vének Gáboré is, aki a málna vesszőkártevői elleni integrált védekezést dolgozta ki és ezzel megosztott II. díjban részesült. Különdíjat kapott még Péter Teréz valamint Kalmár Tamás. Előbbi a „*Tetranychus urticae* populációk hexitiazox rezisztenciájának monitorozása”, utóbbi „A málna lomb-, virág- és terméskártevői elleni integrált védekezés biológiai alapjai” c. munkájukért.

Haltrich Attila

